

## Подорож по рідному краю

Щороку, коли на уроках історії я знайомлю учнів 5-6 класів з історичними пам'ятками рідного краю, ми їдемо в с. Кодня до пам'ятника Т. Г. Шевченку.

Розповідаючи про історичне минуле, я акцентую увагу вихованців на тому, що у 1846 році, прибувши на Україну, Тарас Григорович Шевченко працював в археографічній комісії. У милому серцю, Богом благословленому краї він збирав і записував народні перекази, думи, оповідання, пісні, відомості про кургани і археологічні пам'ятки, робив їх замальовки.

5 жовтня того ж року Шевченко прибув до Житомира, побував у Кодні, відвідавши місця страти гайдамаків.

Ми поклали квіти біля пам'ятника Кобзарю, учні читали вірші великого поета. Нетрадиційний урок залишиться в пам'яті підлітків назавжди.



Валерій БАЧИНСЬКИЙ,  
вчитель Великошколицької ЗОШ І-ІІ ст.  
Фото Людмили САСЬКО

## Зустріч через 50 років

Зустріч випускників Городківської середньої школи відбулася 8 червня - через півстоліття після її закінчення. Всі хвилювалися, бо мали бодай в спогадах доторкнутися до свого дитинства, юності, згадати дружню шкільну родину, помилуватися рідним мальовничим селом, оточеним пахучими луками і полями, змійкою річки.

Вже статечні чоловіки і жінки щиро дякували організатору зустрічі Вороні (Тарасюк) Вікторії Дмитрівні, яка доклала неабияких зусиль, щоб з усіх куточків України зібрати однокласників, з якими провела найпрекрасніші шкільні роки. Мені, як очевидцю, важко було не помітити, з якою радістю і водночас хвилюванням кожен очікував на зустріч, яка повернула їх у незабутні роки юності, що назавжди залишилися в пам'яті, як перші успіхи і невдачі, перше кохання. Як би не склалось життя людини, ким би вона не стала, чого б не досягла, в хвилини радості і смутку їй світить далекий, рідний вогник, оповитий щасливим спогадом про дитинство.

На жаль, не всі змогли дожи-



ти до цієї світлої миті. Пішли за межу вічності Людмила П'ятківська, Андрій Кособуцький, Леонід Коренівський, Валентин Ткачук і перша вчителька Ганна Олексіївна Підлевська. Пам'ять про них вшанували хвилиною мовчання.

Скільки всього хотілося одному розповісти, поділитися пережитим, розпитати, адже за плечима у кожного - свій пройдений шлях, своя життєва ноша, багаж знань, умінь, досвіду. Школа може пишатися колишніми випускниками, серед яких - інженери, лікарі, економісти, педагоги, будівельники, швеї, кранівники.

Ну а яка ж зустріч без вчителів? Завітали на неї Валентина Павлівна Святюк - вчителька французької мови, Марія Павлівна Кузьмінчук - хімії, Ганна Андріївна Пискун - математики. Мудрі і виважені, вони радо зустрічали на порозі школи своїх колишніх учнів. Теплом і добротою світилися їхні очі. Випускники вручили своїм наставникам квіти.

Я щиро раділа за цих гарних і добрих душею людей, яких єднає їх мала батьківщина, де й досі не заросли стежки їх дитинства і юності.

Надія БУРДА  
Фото автора

## 22 червня - День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні

### Болючі спогади



Для тих, кому судилося пройти пекельними дорогами Другої світової війни і дійти аж до Берліна, для їх дітей і внуків, 22 червня - це день печучої пам'яті, одвічного болю серця.

Чорною тінню лягла війна на дитинство і долю Віри Іванівни Кондратюк з Мінківця, якій у далекому і тривожному 1941-му ще не виповнилося й 13-ти років. Вона ще не могла осмислити всю глибину трагедії, що увірвалася в досі розмірене людське життя. Батько ходив стривожений, мама плакала тихче, бо ж троє дітей в хаті. На вулиці тільки й мови було, що про війну.

Із села йшли на фронт чоловіки та хлопці, котрих проводжали плачучи рідні, бо ніхто не знав, кому пощастить вижити... В оселях і людських душах поселилися смуток, тривога і болісне чекання.

- Коли в село увійшли німці, які відразу почали наводити свої порядки, то навіть на вулицю було лясно виходити, - згадує В. І. Кон-

дратюк. - Наш батько, якого не мобілізували на фронт, переховувався, щоб не потрапляти чужинцям на очі. Прислужувати загарбникам він не збирався, а це добром не закінчилося б.

Моя співрозмовниця розповіла про облави, коли молоді вилувлювали по хатах і відправляли на примусові роботи до Німеччини.

Якось сполошилися і фашистські зайди, і поліцаї, яких наїхало чимало з району. В селі поповзли чутки, що в Гарапівському лісі висадили парашутисти. Мабуть, вони підтримували зв'язки з партизанами. Тож і наші за-проданці, і гітлерівці влаштували на них облаву. Тих, кого піймали, розстріляли.

- Ми жили всі в постійному страху, - продовжує Віра Іванівна, - аж поки Червона армія не звільнила район. Як чекали всі визволителів! Пам'ятаю, як солдати пішки, на підводах рухалися нашою вулицею в напрямку Андрушівки, як в нашій хаті рятували пораненого.

Сьомого січня 1944-го пішло на фронт і наш батько Пилипчук Іван Романович. Мама голосила, наче відчувала біду, а ми всі троє турнулися до нього, прощаючись.

Новобранців розмістили у невеликому селі за Верхівнею, де нашвидку вчили волюди зброєю. Сільські жінки зговорилися відвідати своїх рідних, бо їх от-от мали відправити на фронт. Вирушили туди пішки. Мама не могла лишити двох менших дітей, тож з ними пішла я. Торби з харчами поклали на підводу, а самі засніженою дорогою простували цілий день. Зморені ночували в малесенькій хатині на соломі.

З батьком побачились, зрадів і просив, щоб я, як ста-

рша серед дітей, в усьому допомагала мамі. Я завжди пам'ятала його слова і робила, як велів.

Із слюзами на очах згадує моя співрозмовниця про найчорніший день для сім'ї.

- Дванадцятого березня в хату принесли похоронку... Наш татусь загинув в бою за с. Малий Чернятин Калинівського району Вінницької області. Мама залишилася вдомою на усе життя, часто плакала ночами.

Війна слала чорні звістки чи не в кожну хату - горя вистачало. Мої земляки оплакували батьків, чоловіків, синів, коханих. А потім чекали їх, доки жили...

Перемогу зустрічали з радістю і з слюзами. Поверталися в село фронтовики.

Згадує Віра Іванівна, як всі раділи, що вцілів на війні мамин брат Йосип, правда, він повернувся з війни інвалідом.

В тому ж 1945-му В. І. Кондратюк закінчила 7 класів і вступила в Житомирське педучилище. Нелегкими і бідними були її дитинство і юність. В студентські роки носила мамині чоботи, блузку, сачок (верхній одяг). Найбільшим святом для неї був день, коли мама купила ситцеве платтячко і тупельки, які пам'ятає і досі.

- Після закінчення училища я вчителювала в Гарапівці, а пізніше в своєму рідному селі 35 років навчала малюків читати й писати. - згадує моя співрозмовниця. - Але війну ніхто з нас не викреслив із життя, з пам'яті, бо вона забрала життя мільйонів, в тому числі і нашого батька. На його могилу ми їздили багато разів зі своїми дітьми, внуками, аби передати їм естафету пам'яті.

Валентина ВАСИЛЮК

### Кожен крок звіряє з батьком

Повернувшись з фронту, Петро Красовський одружився з красунею Тамарою, у них народилося двоє синів. Коли старшому Віктору виповнилося одинадцять років, а Юрі - чотири, батько помер - далися взнаки фронтові рани.

Було це у 1966-ому. Меншому Юркові завжди дуже хотілося мати батька, щоб притулитися до його грудей, відчутти на голові теплу батьківську долоню. Але жорстоке горнило війни понівечило тіло молодого й коліс дужого солдата.

Коли на свята до сільського клубу йшли колишні фронтовики із своїми дітьми, брати Красовські мовчки, із заздрістю дивилися їм вслід.

Мати, як могла, давала раду синам - привчала їх до праці. Юрій Петрович і досі пам'ятає її натруджені руки, де в кожній борозенці затаїлися біль і неспокій. Але теплі і ніжні, вони завжди гладили неслухняні чуби синів. Та найбільше йому запам'яталися довгі зимові вечори, коли мама розповідала про батька. Ні, не казки любили слухати Віктор та Юрій, а прості і правдиві розповіді про батька, про його мужність і героїзм, про любов до землі і рідного краю. І Тамара Тимофіївна розповідала своїм хлоп'ятам, як батько на



війні вивчав саперну справу, як воював.

...Одного разу, коли дивізія займала оборону, напередодні артпідготовки сапери зробили проходи на мінних полях і в дрягуних загорожах, рядовий Красовський зняв понад 20 мін. За це він був представлений до нагороди орденом Слави третього ступеня. Потім був орден Слави другого й золотий орден Слави першого ступеня.

Тільки у грудні 1944 року наш земляк вісім разів ходив у тил ворога, а на підступах лише до одного села Меттетена сапер поставив 36 мін.

Часто мамині розповіді

починалися словами: - Ваш батько часто запитував у мене: "Ким стануть наші хлопці?". І сам відповідав:

- Головне, щоб вирости чесними й працюючими людьми.

Минали роки за роками. Підросли сини, часто вкрадьки від матері перебирали і приміряли батькові нагороди, притуляли їх до обличчя, їм здавалося, що то батько пригортає їх до себе.

Час невпинно відраховував хвилини й години людського життя. Віктор і Юрій вирости, а їх матуся постаріла, діждалася невісток, тішила внуками.

Юрій Петрович завжди гордився і гордиться своїм ба-

тьком, мріяв бути схожим на нього. Коли ж у 1980 році потрапив на афганську війну, то чесно і мужньо виконував свій військовий обов'язок.

В Андрушівці на Алеї Слави встановлено погруддя кавалера трьох орденів Слави та багатьох медалей Красовського Петра Ілліча. Саме суди, на зустріч з батьком, на мовчану бесіду до нього часто приходять Юрій Петрович, бо й досі кожен свій крок звіряє з батьком.

Ось вони поряд - батько і син - воїни.

Марія ОЛЕКСЮК  
Фото автора

Європейська комісія виділила Україні 500 мільйонів євро, що є першим кредитним траншем нової програми макрофінансової допомоги. Про це повідомляє прес-служба представництва ЄС в Україні. «Європейський союз надає надважливу допомогу зусиллям України у розв'язанні її головних економічних проблем. Сьогоднішній транш є наступним конкретним виявом європейської солідарності з українським народом», - заявив віце-президент Європейської комісії з економічних і монетарних справ Оллі Рен.

«Макрофінансова допомога ЄС доповнить ресурси від міжнародного валютного фонду та інших донорів у контексті стабілізації та програми реформ, започаткованої нещодавно українською владою за допомогою МВФ. Також вона спрямована на зменшення короткострокового дефіциту платіжного балансу та вразливості фінансово-бюджетної сфери країни», - зазначили в ЄС.